

Общо Събрание

27 специална сесия

Резолюция, приета от Общото Събрание S-27/2. Свят, подходящ за деца

Общото Събрание

Приема документ, озаглавен “Свят, подходящ за деца”, приложен към настоящата резолюция.

*Шесто пленарно заседание
10 Май 2002*

Анекс

I. Декларация

1. Преди 11 години, на Световната среща за децата световните лидери обединиха усилията си и издадоха спешен световен призив с цел да осигурят на всички деца по-добро бъдеще.

2. Оттогава е направено много, както е описано в доклада на Генералния секретар озаглавен “Ние децата”. Милиони млади хора бяха спасени, повече деца, отколкото преди, са в училищата, повече деца активно участват във взимането на решения относно техния живот, постигнаха се важни международни договорености за защита на децата. Въпреки това, повечето от тези постижения не са равномерно разпределени по света и все още съществуват много пречки, особено в развиващите се страни. По-доброто бъдеще за всички се оказва трудно постижимо, и постигнатото е по-малко от предвиденото в националните и международните споразумения.

3. Ние, ръководителите на държави и правителства и представителите на държавите участници в Специалната сесия за децата на Общото събрание на Обединените нации, искаме да потвърдим своята решимост да следваме целите и принципите определени в хартата на Обединените нации и сме твърдо решени да използваме историческата възможност да променим света за и със участието на децата. Съответно, потвърждаваме намерението си да довършим започнатия дневен ред на Световната среща за децата и да разгледаме други ново възникнали въпроси, които са жизнено важни за постигане на дългосрочните цели на поставени на срещите и конференциите на обединените нации, и по специално, Декларацията на Обединените нации за хилядолетието, чрез национални действия и международно сътрудничество.

4. Потвърждаване нашето задължение да подпомагаме и защитаваме спазването на правата на всяко дете – човешко същество на възраст под 18 години, включително и подрастващите. Ние се задължаваме да уважаваме достойнството и да осигурим

благосъстоянието на всички деца. Ние признаваме, че Конвенцията за Правата на детето, най-пълно възприетия международен правен договор в историята, и другите инструменти, отнасящи се до човешките права, представляват най-всеобщо приетия документ за правата на човека в историята, както и протоколите към нея, съдържат пълен набор от международни правни стандарти за закрилата и добруването на децата.

5. Ние подчертаваме нашата решимост да създадем един свят подходящ за деца, за устойчиво развитие на хората, като се вземат предвид интересите на децата, и който е основан на принципите на демокрацията, равенството, липсата на дискриминация, мира, социалната справедливост, всеобщността, неразделността, независимостта и взаимно-свързаността на човешките права, включително и правото на развитие.

6. Ние признаваме и подкрепяме родителите и семействата, или настойниците/попечителите, като основно отговорни за грижите за децата и ще засилим тяхната способност да предоставят възможно най-добрата грижа, храна и защита.

7. Ние призоваваме всички членове на обществото да се присъединят към нас в едно глобално движение, което ще спомогне за построяването на свят подходящ за деца, като спазваме нашите задължения и следваме следните принципи и цели:

- (i) **Да се поставят на първо място децата:** При всички действия свързани с деца, ще се взема предвид най-вече интереса на детето.
- (ii) **Да се заличи бедността: да се инвестира в децата:** Потвърждаваме нашето твърдо намерение да прекъснем цикъла на бедност за едно поколение, обединени от убеждението, че инвестицията в децата и реализирането на техните права е най-ефективният начин да се унищожи бедността. Трябва да се предприемат незабавни действия, за да се елиминират най-тежките форми на експлоатация на детски труд.
- (iii) **Нито едно дете да не се изоставя:** Всяко момиче и момче се раждат свободни и равни по достойнство и права и поради тази причина трябва да се прекратят всички форми на дискриминация, засягащи децата.
- (iv) **Грижа за всяко дете:** Децата трябва да получат най-добрия възможен старт в живота. Тяхното оцеляване, защита, израстване и развитие в добро здраве и правилно/достатъчно хранене са в основата на човешкото развитие. Ние ще положим координирани усилия, за да се борим с инфекциозните заболявания, за да решим основните проблеми с гладуването, за да отгледаме децата в безопасна среда, която им дава възможност да растат физически здрави, умни, емоционално стабилни, социални и да могат да учат.
- (v) **Да се даде образование на всички деца:** Всички момичета и момчета трябва да имат достъп до пълно основно образование, което да е безплатно, задължително и с добро качество, тъй като то е основата на цялостното им образование. Разликите според пола в основното и гимназиалното образование трябва да бъдат елиминирани.
- (vi) **Защита на децата от насилие и експлоатация:** Децата трябва да се защитават от насилие, тормоз, експлоатация и дискриминация, както и от всички форми на тероризъм или взимане на заложници.
- (vii) **Защита на децата от война:** Децата трябва да се защитават от ужасите на въоръжените конфликти. При чуждестранна окупация, децата трябва да се защитават както е определено в разпоредбите на международните хуманитарни закони.

- (viii) **Борба със СПИН:** Децата и техните семейства трябва да бъдат защитени от разрушителната сила на СПИН
- (xi) **Вслушайте в мнението на децата и осигурете тяхното участие:** Децата и подрастващите са креативни граждани, които могат да спомогнат за изграждането на по-добро бъдеще за всички. Трябва да уважаваме тяхното право да изразят мнението си и да участват във всички засягащи ги сфери, според тяхната възраст и зрялост.
- (x) **Пазете земята за децата:** Трябва да пазим природата и разнообразието на живота, природните красоти и ресурси, които подобряват качеството на живота на настоящите и бъдещите поколения. Ще направим всичко възможно, за да запазим децата и да намалим последиците от природни бедствия и разрушаването на околната среда върху тях.

8. Ние съзнаваме, че осъществяването на тази декларация и плана за действие изискват не само нова политическа воля, но и мобилизиране и разпределяне на допълнителни ресурси, както на национално, така и на международно ниво, вземайки предвид спешността и сериозността на специалните нужди на децата.

9. При съблюдаване на принципите и целите, ние приемаме План за действие, който е приложен в част III от настоящия документ, и сме убедени, че заедно ще построим един свят, в който всички момичета и момчета могат да се наслаждават на детството си – време за игра и обучение, и в който те са обичани, уважавани и почитани и техните права се гарантират и защитават, без каквато и да е дискриминация, където безопасността и благосъстоянието е основна цел и където те могат да се развиват здрави, в условията на мир и уважение.

II. Преглед на направеното и научени уроци

10. Световната декларация и Плана за действие на Световната среща за децата са измежду най-внимателно следените и осъществявани международни споразумения от 90-те години на миналия век. Всяка година се правят годишни прегледи на национално ниво и се представят доклади за постигнатото пред Общото събрание. Прави се основен преглед всяка петилетка и на всеки десет години – международна среща. Последната включва срещи на високо ниво в Пекин, Берлин, Кайро, Катманду и Кингстън, на които се разгледа напредъка: осигури се продължаване на Срещата и другите основни конференции, обяви се подновяване на задълженията към постигането на целите на срещата и насочените действия за в бъдеще. В допълнение на усилията на Правителствата широк спектър от участници участваха в разглежданията, включително деца, младежки организации, академични институции, религиозни групи, организации на гражданското общество, парламентаристи, медии, агенции на ООН, донори и големи национални и международни неправителствени организации.

11. Както е документирано в прегледа на Генералния секретар за края на десетилетието след Световната среща за децата, 90-те са години на големи обещания и скромни постижения за децата на света. Добрата страна обаче е Срещата и влизането в сила на Конвенцията за правата на детето. Рекорден брой от 191 страни са ратифицирали, приели или подписали конвенцията, около 155 страни са изготвили национални програми за осъществяване целите на Срещата. Постигнати са регионални споразумения. Международните разпоредби и механизми подсилиха защитата на децата. Преследването на целите на Срещата доведе до много реални резултати за децата, тази година 3 милиона по-малко деца ще умрат в сравнение с преди 10 години,

полиомиелитът е почти изчезнал и чрез йодирана сол 90 милиона новородени са защитени от загуба на способностите си да учат.

12. Въпреки това, все още предстои да бъде направено много. Ресурсите, които бяха обещани на Световната среща, все още не са събрани напълно. Някои от големите предизвикателства остават: 10 милиона деца умират всяка година, въпреки, че повечето смъртни случаи могат да бъдат предотвратени. 100 милиона деца остават извън училищата, 60% от тях са момичетата, 150 милиона деца страдат от недохранване, а СПИН се разпространява с катастрофална скорост. Има постоянен недоимък, изключване и дискриминация, както и недостатъчно инвестиране в социалните услуги. В допълнение, тежестта на задълженията, големите военни разходи, непослователните изисквания за държавната сигурност, едностранните насилствени мерки, които са в разрез с международните разпоредби и законодателство и хартата на Обединените нации, чуждестранна окупация, взимане на заложенници и всички форми на тероризъм, както и липсата на ефективно използване на ресурсите, ограничават националните усилия за борба с бедността и за осигуряване на благоденствие за децата. Детството на милиони продължава да бъде унищожавано от опасен труд и експлоатация, продажба и трафик на деца, включително и подрастващи и други форми на психически и физически тормоз, пренебрегване, експлоатация и насилие.

13. Опитът от предишното десетилетие потвърди, че нуждите и правата на децата трябва да бъдат приоритет за всички усилия за развитие. Направиха се много важни поуки: промяната е възможна – и правата на децата са ефективен начин за осъществяването ѝ; политиките трябва да засягат както моментните проблеми, отразяващи се на изключване на групи от деца, така и по-широки и по-дълбоки причини, породени от неадекватната защита и нарушаване на права – премерена външна намеса, която да постигне необходимите бързи резултати, с достатъчно внимание върху това дали тези резултати могат да бъдат поддържани и дали съответните групи ще вземат участие в тях; усилията трябва да развият силата и устойчивостта на самите деца. Многосекторните програми, акцентиращи върху ранното детство и подпомагане на семействата, особено в условията на висок риск, заслужават специално подпомагане, тъй като те предоставят един продължителен благоприятен ефект върху израстването, развитието и защитата на децата.

III. План за действие

A. Създаване на свят, подходящ за деца

14. Свят подходящ за деца - това е свят, в който всички деца получават най-добрия възможен старт в живота, имат достъп до качествено начално образование, което е задължително и безплатно за всички, и всички деца, включително и подрастващите, имат подходяща възможност да развият своите индивидуални способности в една безопасна и подкрепяща ги среда. Ние ще подпомагаме физическото, психологическото, духовното, социалното, емоционалното, научното и културното развитие на децата като национален и международен приоритет.

15. Семейството е основната единица на обществото и като такава трябва да бъде заздравена. То трябва да получава пълна закрила и подкрепа. Основната отговорност за закрилата, отглеждането и развитието на децата е на семейството. Всички институции на обществото трябва да уважават правата на децата и да осигуряват тяхното

благосъстояние и да предоставят подходяща помощ на родителите, семействата, настойниците и други лица, полагащи грижи за тях, по такъв начин, че децата да могат да растат и развиват в сигурна и стабилна среда и в атмосфера на щастие, любов и разбиране, имайки предвид, че в различните културни, социални и политически системи съществуват различни форми на семейство.

16. Ние признаваме, че голям брой деца живеят без подкрепата на родителите си, като сираци, бездомници, деца на преселници и бегълци, деца пострадали от трафика на деца или сексуална или икономическа експлоатация и деца, които са в затвора. Специални мерки трябва да се предприемат, за да се подкрепят тези деца и институциите, които се грижат за тях и да се изгради и засили способността на децата да се защитават сами.

17. Ние сме решени да подкрепяме достъпа до пълна информация и услуги на родителите, семействата, настойниците/попечителите, и всички, които се грижат за деца, за да подкрепим оцеляването на децата, тяхното развитие, защита и участие.

18. Хроничната бедност остава най-голямото препятствие за задоволяване на нуждите, защита и налагане на правата на децата. С бедността трябва да се води борба на всички фронтове, от предоставяне на основни социални услуги до създаване на работни места, от възможности за микрокредитиране до инвестиране в инфраструктура, от облекчаване на задълженията до справедлива и равнопоставена търговия. Децата усещат най-силно ударите на бедността, тъй като тя атакува основите на техния потенциал за развитие – тяхното физическо и интелектуално израстване. Унищожаването на бедността и намаляване на класовите и материални различия трябва да бъде ключова цел при всички усилия за развитие. Целите и стратегиите, съгласувани на последните важни конференции на Обединените нации и техните последици, в частност Срещата на хилядолетието, дават полезна международна рамка за националните стратегии за борба с бедността, за да се осъществят и защитят правата и да се подпомогне благоденствието на децата.

19. Ние признаваме, че глобализацията и взаимната зависимост отварят нови възможности чрез търговия, инвестиции и капиталови потоци и напредък в технологиите, включително информационните технологии, за растежа на световната икономика, развитие и подобряване на жизнените стандарти по света. В същото време те представляват сериозни предизвикателства, включително финансови кризи, несигурност, бедност, изключване, заплахата за природната среда, неравенство в и между обществата. Остават значими пречки за понататъшната интеграция и пълно участие в световната икономика на развиващите се страни, в частност най-слабо развитите страни, както и за някои страни с икономики в преход. Докато ползите от социалното и икономическо развитие не се разпространят върху всички страни, все по-голям брой хора във всички страни ще останат маргинализирани от световната икономика. Трябва да действваме сега, за да преодолеем тези пречки, засягащи народи и страни и да осъзнаем пълния потенциал от предоставени възможности за всички, особено за децата. Ние се ангажираме за една отворена, справедлива, уредена, предсказуема и недискриминативна международна търговска и финансова система. Инвестиции в обучение и образование ще подпомагат децата да се възползват от постиженията на информационните и комуникационни технологии. Глобализацията предлага възможности и предизвикателства. Развиващите се страни и държавите с икономики в преход срещат специални трудности в отговора на тези предизвикателства и

възможности. Глобализацията трябва да бъде всеобхватна и справедлива и има голяма нужда от политики и мерки на национално и международно ниво, формулирани и изпълнени с пълното и ефективно участие на развиващите се страни и държавите с икономики в преход, за да могат да отговорят ефективно на тези предизвикателства и възможности, отдавайки приоритет на постигането на прогрес за децата.

20. Дискриминацията създава един повтарящ се цикъл на социално и икономическо изключване и пречи на децата да се развият напълно. Ние ще направим всичко необходимо да елиминираме дискриминацията при децата, независимо дали се корени в расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите и други възгледи, националността, етническия и социалния произход, инвалидността, раждането или други качества на децата или на техните родители/настойници.

21. Ние ще предприемем всички мерки, за да осигурим пълно и равно прилагане на всички човешки права и фундаментални свободи, включително достъпа до здравеопазване, обучение и отпочиване от деца инвалиди, или деца със специални изисквания, за да осигурим зачитане на тяхното достойнство, да засилим тяхната независимост и да улесним тяхното активно участие в обществото.

22. Децата на местното население, децата принадлежащи към малцинствата и слабите социални групи в различните страни са засегнати непропорционално от различни форми на дискриминацията, включително расова. Ние ще предприемем всички подходящи мерки, за да прекратим дискриминацията, да предоставим специална подкрепа и да осигурим равен достъп до всички услуги за тези деца.

23. Постигането на целите за децата, и особено за момичетата, ще се ускори, ако на жените се предоставят пълни човешки права и универсални свободи, включително и правото на развитие, и имат право да участват напълно и равнопоставено във всички сфери на обществото и са защитени от свободно от всички форми на насилие, тормоз и дискриминация. Ние сме решени да прекратим всички форми на дискриминация срещу момичетата по време на жизнения им цикъл и да осигурим специално внимание за специфичните им нужди, за да утвърдим и защитим техните човешки права, включително и правото да бъдат свободни от принуда и от вредни практики и сексуална експлоатация. Ние ще подпомогнем равенството между половете и еднаквия достъп до услуги, като образование, храна, здравеопазване, включително и грижи за сексуалното и репродуктивно здраве, ваксинации и предпазване от заболявания, представляващи основна причина за смъртността и ще наложим една утвърдена перспектива във всички политики за развитие и програми.

24. Ние признаваме необходимостта да се обърне внимание на променящата се роля на мъжкия пол, момчета, подрастващи и бащи, в обществото и предизвикателствата за момчетата в модерния свят. Ние ще наложим общата отговорност на двамата родители за образованието и отглеждането на децата, и ще направим всички необходими усилия, за да могат бащите да участват в живота на техните деца.

25. От жизнено значение за националните цели за децата е да се включат и програми за намаляване на класовите и материалните различия, и особено такива, които произлизат от дискриминацията на база на раса, пол, местоживеене (село – град), материално състояние и тези между инвалидите и не-инвалидите.

26. Голям брой екологични проблеми и тенденции, например, глобалното затопляне, унищожаването на озоновия слой, замърсяването на въздуха, опасните отпадъци, излагане на опасни химикали и пестициди, недостатъчна чистота и хигиена, замърсена питейна вода и храна и неадекватни условия за живот трябва да се решат, за да се осигури здравето и благоденствието на децата

27. Адекватните условия за живот засилват семейната интеграция, спомагат за постигането на социално равенство и засилват чувството за принадлежност, сигурност и общочовешка солидарност, които са от огромно значение за благоденствието на децата. В съгласие с това, ние смятаме, че е изключително важно да се преодолее жилищната криза и другите видове инфраструктурна недостатъчност, особено за деца, които са маргинализирани поради отдалечеността си от големите градове.

28. Ние ще предприемем всички необходими мерки, за да управляваме нашите природни ресурси и да защитим и устойчиво да запазим природната среда. Ние ще работим, за да променим неприемливите стереотипи на производство и потребление, имайки предвид принципите, че според различните приноси към световното и природното деградиране, Държавите имат общи, но диференцирани отговорности. Ще спомогнем всички деца и възрастни да се научат да зачитат природната среда за тяхното здраве и благоденствие.

29. Конвенцията за правата на детето и нейните допълнителни протоколи съдържат основните международни правни стандарти за закрила и благоденствие на децата. Ние също признаваме важността на други международни инструменти, отнасящи се до децата. Общите принципи на най-добрите интереси на детето, не-дискриминация, участие и оцеляване и развитие осигуряват рамката за нашите действия, засягащи децата, включително младежите. Ние приканваме всички страни да признаят, като приоритет, подписването и ратифицирането или придържането към Конвенцията за Правата на Детето, Протоколите към нея, както и Конвенции №№ 138 и 182 на Международната Организация по Труда. Ние настояваме Държавите - членки да прилагат изцяло задълженията по договора и да оттеглят особените си мнения, несъвместими с обекта и целите на Конвенцията, както и да обмислят преразглеждането им с цел оттеглянето им.

30. Ние приветстваме влизането в сила на Протоколите по Конвенцията по въвличането на деца във въоръжен конфликт и продажба на деца, детска проституция и детска порнография и приканваме Държавите членки да ги прилагат изцяло.

31. Ние, Правителствата, участващи в специалната сесия, се задължаваме да прилагаме План за Действие, чрез предприемането на мерки като:

- а/ Създаване на ефективно национално законодателство, политика и планове за действие и отделяне на ресурси за закрила на правата и осигуряване благосъстоянието на децата;
- б/ Създаване или укрепване на националните органи, като независими омбудсмани за деца или други институции за поощряване закрилата на детските права;
- в/ Развитие на национални системи за мониторинг и оценка за определяне влиянието на нашите действия върху децата;
- г/ Подпомагане на широката осведоменост и разбиране на правата на децата

Партньорство и участие

32. За да се осъществи настоящият план на действие, ние ще засилим партньорството си със актьорите, които имат уникален принос и подпомагат използването на всички средства за участие, за да се постигне напредък в общата кауза – благоденствието на децата и налагане и защита на техните права.

- (i) Децата, включително и подрастващите, трябва да имат възможност да упражняват правата си и да изразяват своето мнение свободно, според своя развиващ се капацитет и изграждане на самоуважение, придобиване на познания и умения, като тези за разрешение на конфликти, взимане на решения, комуникация и посрещане на предизвикателствата на живота. Правото на децата, включително и на подрастващите, да изразяват мнението си свободно трябва да се зачита и спазва и тяхното мнение трябва да се взема предвид по всички въпроси, които ги засягат, като му се определи тежест, съответна на тяхната възраст и зрялост. Енергията и креативността на децата и младите хора, трябва да се подхранва, за да могат те да вземат активно участие в създаването на средата, обществото и света, които ще наследят. Ощетените и маргинализираните деца, включително и подрастващите имат нужда от специално внимание и подкрепа, за да могат да получат достъп до основните услуги, да изградят само-уважение и да се подготвят да поемат отговорност за собствения си живот. Ние ще се борим, за да развием и осъществим програми за постигане на смислено участие на децата, включително и на подрастващите, във взимането на решения, включително в семейството, в училище, на местно и национално ниво.
- (ii) Родителите, семействата, настойниците и другите попечители имат основна роля и отговорност за благоденствието на децата и трябва да се подкрепят при осъществяване на своите родителски задължение. Нашата политика и програми ще подпомогнат развиването на обща отговорност на родителите, семействата, настойниците/попечителите и обществото в този смисъл.
- (iii) Местните правителства и власти, чрез засилване на партньорството на всички нива, могат да подсиgurят децата да са в центъра на програмите за развитие. Посредством изграждането на продължителни инициативи, като приветливи към децата общини и градове без гета, кметовете и местните лидери могат значително да подобрят живота на децата.
- (iv) Парламентаристите и членовете на законодателните органи са ключови фигури за осъществяване на този план за действие, успехът на който ще изисква от тях да накарат хората да осъзнаят и приемат необходимостта от новото законодателство, и да улеснят и уредят финансовите ресурси, необходими за тази цел, както и да наблюдават и контролират тяхното ефективно използване.
- (v) Неправителствените организации и обществените организации ще бъдат подкрепени в тяхната работа и като където е подходящо ще се създадат механизми, с цел улесняване участието на граждански организации по въпроси, свързани с децата. Гражданските организации имат специална роля при популяризирането и подкрепата, както и при създаването на доброжелателна среда за осъществяване на правата и благоденствието на децата.
- (vi) Частният сектор и бизнеса трябва да дадат специален принос, като приемат и спазват всички норми и процедури и демонстрират социална отговорност

като предоставят ресурси, включително нови източници на финансиране и подобряване на обществената среда, които носят полза за децата, например – микрокредитиране.

- (vii) Религиозните, духовните, културните и местните водачи със своето значително влияние, имат ключова роля, тъй като са в непосредствен досег с децата и могат да им разяснят целите и задачите на този план на действие и да посочат приоритетите за тяхното осъществяване, както и да мобилизират или вдъхновят хората да предприемат действия в интерес на децата.
- (viii) Средствата за масова информация и техните организации имат ключова роля за увеличаване на информираността и осъзнаването на ситуацията на децата и предизвикателствата пред които са изправени, те трябва също да играят по-активна роля при информирането на децата, родителите, семействата и обществото за инициативите за защита и прилагане правата на децата; те също трябва да спомогнат за образователните програми за децата. В този смисъл, средствата за масова комуникация трябва да внимават как използват влиянието си върху децата.
- (ix) Регионалните и международните организации, и специално всички органи на Обединените нации, както и институциите на Бретон Уудс и другите многостранни агенции, трябва да бъдат насърчени да работят заедно и да играят ключова роля при ускоряване на постигането на напредък за децата.
- (x) Всички, които работят пряко с деца носят голяма отговорност. Важно е да се подобри техният статут, морал и професионализъм.

Б. Цели, стратегии, действия:

33. От Световната среща за децата насам, много от целите и действията, свързани с децата, бяха одобрени от основните срещи и конференции на Обединените нации и бяха преразгледани. Ние потвърждаваме нашата решителност да осъществим тези цели и задачи и да предложим на настоящото и бъдещите поколения деца, възможности, които техните родители никога не са имали. Като стъпка към създаването на здрава основа за постигане на целите за международно развитие определени до 2015 г. и целите поставени на Срещата на хилядолетието, ние сме решени да постигнем все още непостигнатите цели и задачи, както и последователно да изпълним планираните групи задачи през това десетилетие (2000-2010) в следните приоритетни сфери на действие.

34. Вземайки предвид най-добрите интереси на детето, ние се задължаваме да прилагаме следните цели, стратегии и мерки с подходящо адаптиране към специфичната ситуация на всяка страна и различните ситуации и обстоятелства в отделните региони и страни по света.

1. Популяризиране на здравословния живот

35. Поради бедността и липсата на достъп до основните социални услуги, повече от 10 милиона деца под 5 годишна възраст, повечето от тях в периода непосредствено след раждане, умират всяка година от болести, които могат да се предотвратят, слабост или анемия на майката и недохранване убива повече от половин милион жени и подрастващи (погледнете данните) всяка година и наранява и осакатява много други.

Повече от милиард нямат чиста питейна вода, 150 милиона деца под 5-годишна възраст са недохранени и повече от 2 милиарда нямат подходящи хигиенни условия.

36. Ние сме решени да прекъснем цикъла на недохранване и болести през поколенията, като предоставим сигурен и здравословен старт на живота на всички деца, като им дадем възможност за достъп до ефективно, равнопоставено, постоянно и методично здравеопазване във всички комитети, като осигурим достъп до информация и други помощни системи, доставящи вода и хигиенни услуги и популяризиращи здравословен начин на живот сред децата и подрастващите. В тази връзка, ние сме решени да постигнем следните цели, съобразно изхода от последната конференция на Обединените нации, среща и специална сесия на Общото събрание, както е отразено в съответните доклади:

(а) Намаление на смъртността при деца до 5 години с най-малко 1/3, като целта е намаление с 2/3 до 2015 година.

(б) Намаление на смъртността на майките с най-малко 1/3, като целта за 2015 е намаление от $\frac{3}{4}$ до 2015 година.

(в) Намаление на недохранването при децата под 5 години с най-малко 1/3, като специално внимание ще бъде отдадено на деца под 2 години и намаление на ражданията на бебета с прекалено ниско тегло с 1/3.

(г) Намаление съотношението на семейства без достъп до хигиена и чиста питейна вода с най-малко 1/3.

(д) Развитие и въвеждане на национални политики за развитие на децата в ранна възраст, за да се осигури ускоряването на физическото, емоционално, социално, духовно и интелектуално развитие.

(е) Разработване и осъществяване на национални политики за здравеопазване и програма за подрастващи, включително определяне на цели и индикатори, за да се подпомогне физическото и психическото им здраве.

(ж) Достъп чрез основната система за здравеопазване до репродуктивно здраве за всички от съответните възрасти, колкото е възможно по-скоро, но не по-късно от 2015г.

37. За да постигне тези цели и задачи, вземайки предвид най-добрите интереси на детето, съвместими с националното законодателство, религиозни и етични ценности и културни особености на народите и в съответствие с всички човешки права и основни свободи, ние ще провеждаме следните стратегии и действия:

1. Да се подсигури, че приоритет в здравеопазването е намаляването на майчината и неонатална заболеваемост и смъртност, и че жени, по-специално бременни девойки, имат свободен достъп до акушерска помощ, добре оборудвана и с подходящо обучен персонал грижа за майчиното здраве, умела помощ при раждане, спешна акушерска грижа, ефективно пренасочване и транспортиране до по-висши нива на грижа, когато е необходимо, следродилна грижа и семейно планиране с цел осигуряване на безопасно майчинство.

2. Да се осигури достъп до подходящи и висококачествени здравни услуги, обучение и информация за всички деца.

3. Да се подкрепят ефективно всички на подходяща възраст при грижата за здравословния им живот, включително тяхното репродуктивно и сексуално здраве, в съответствие със задълженията и резултатите от последните конференции и срещи на ООН.

4. Да се подобрява детското здраве и оцеляване и да се намалят несъответствията между и в развитите и развиващите страни колкото се може по-бързо, като се насочи специално внимание на елиминирането на прекомерната и предотвратимата смъртност сред бебетата-момичета и деца.
5. Изключително да се защитава и подкрепя кърменето на бебета за шест месеца и продължаващо кърмене със сигурно и подходящо допълнително хранене до 2 годишна възраст и нагоре. Да се осигури съветване по въпросите на детското хранене за майки със ХИВ/СПИН, за да могат да направят свободен и информиран избор.
6. Да се постави специален акцент на пренаталната и пост-наталната грижа, необходимата акушерска помощ и грижа за новородените, особено за живеещите в райони без достъп до организирани здравни услуги.
7. Да се гарантира пълното имунизирание на деца под 1 година.
8. Да се гарантира до 2005 г. глобалното премахване на полиомиелита.
9. Да се унищожи болестта, предизвикана от подкожния гвинейски червей.
10. Да се засили ранното детско развитие като се предоставят подходящи услуги и подкрепа за родителите, включително и за родителите –инвалиди, семействата, настойниците, попечителите, особено по време на бременността, раждането, след раждането и ранното детство. , за да осигури нормалното физическо, психологическо, социално, духовно и умствено развитие на децата.
11. Да се засилят доказалите се, ценово-ефективни действия срещу болестите и недохранването, които са основен причинител на детската смъртност и заболявания, включително и намаляване с 1/3 на смъртността поради остри дихателни инфекции, намаляване с 1/2 на смъртността поради диария сред децата до 5 годишна възраст, намаляване с 1/2 на смъртта поради туберкулоза и преобладаващите други заболявания, намаляване на случаите със стомашно чревни паразити, холера, болести предавани по полов път, СПИН, всички форми на хепатит, и да се осигури достъпността на всички ефективни мерки, особено за силно маргинализираните групи от населението или райони.
12. Да се намали на половина тежестта на заболяванията, свързани с малария, и да се осигури, че 60% от всички, които са изложени на риск от малария и особено деца и жени, спят под мрежи за насекоми.
13. Да се подобри храненето на майките и децата, включително и на подрастващите, чрез подсигуряване на храна за семействата, достъп до основните социални услуги и адекватни медицински грижи.
14. Да се подкрепи населението и държавите, страдащи от недостиг на храна и глад.
15. Да се засили здравеопазването и образователната система и да се разшири системата за социално осигуряванес цел да се увеличи достъпа до интегрирана и ефективна здравна помощ, хранене и грижа за децата във семействата, обществата, училищата, основните здравни заведения, включително и да се обърне навременно внимание на маргинализираните момичета и момчета.
16. Да се намалят нараняванията, причинени от катастрофи и други причини чрез развитиването и прилагането на подходящи предпазни мерки.
17. Да се осигури ефективен достъп на децата-инвалиди и децата със специални нужди до интегрирани услуги, включващи рехабилитация и медицинска помощ и да се подпомогне семейната грижа за тях посредством подходяща система за подпомагане на родителите, семействата, настойниците и попечителите на тези деца
18. Да се предостави специална помощ за деца, страдащи от умствени и психични заболявания.

19. Да се подкрепя физическото, умственото и емоционално здраве сред децата, включително и младежите, чрез игри, спорт, почивка, артистично и културно изразяване.
20. Да се разработят и приложат политики и програми за деца, включително подрастващите, насочени към превенция на използването на наркотични вещества, психотропни субстанции и инхаланти, освен за медицински цели, и към намаляване на тежките последствия от злоупотребата с тях, да се подкрепят превантивни политики и програми, особено срещу тютюна и алкохола.
21. Разработване на политики и програми, насочени към децата, включително подрастващите, за намаляване на насилието и самоубийствата.
22. Да се постигне значимо елиминиране на йоддефицитните заболявания до 2005 година и недостиг на витамин А до 2010 година; намаляване с една трета разпространението на анемията, включително недостига на желязо до 2010 година; и да се ускори процеса на намаляването на други микроелементни дефицити, чрез хранително разнообразяване, усилване на храната и хранителните добавки.
23. В усилията да се осигури всеобщ достъп до чиста вода и адекватни средства за хигиена, да се обърне по-голямо внимание на изграждане на семейната и обществената възможност за управление на съществуващата система и да се подпомогне смяна на навиците чрез образование относно здравеопазването и хигиената, включително в учебната програма.
24. Да се елиминира неравенството при достъпа до здравни услуги и социално подпомагане, включително медицински грижи за туземските деца и децата от малцинствените групи.
25. Да се разработи законодателство, политика и програми на национално ниво за засилване на международното сътрудничество, за да се предотврати излагането на децата на вредното въздействие на замърсители на природната среда във въздуха, водата, почвата и храната.

2. Предоставяне на качествено образование

38. Образованието е човешко право и решаващ фактор за намаляване на бедността и детския труд и подпомагане на демокрацията, мирът, толерантността и развитието. Въпреки това, все още повече от 100 милиона деца във възраст за начално обучение, като по-голяма част от тях са момичета, не ходят на училища. Милиони други се обучават от учители без квалификация, които са ниско платени в претъпкани, нездравословни и лошо оборудвани класни стаи. 1/3 от всички деца не завършват дори 5 годишен курс на обучение, който е минималното изискване за елементарна грамотност.
39. Както се реши на Световния форум за образованието в Дакар, който потвърди и поднови ролята на ЮНЕСКО при координиране на партньорите на “Образование за всички” и за поддържане на набраната колективна мощ в процеса по осигуряване на задължително и качествено основно образование и безплатно начално образование за всички деца до 2015 година. Ние целим и постепенното осигуряване на гимназиално образование. Като стъпка към тези цели, ние сме решени да постигнем следните цели:

(а) да разширим и подобрим всестранните грижи в ранното детство и образованието, за момчета и момичета, особено за най-уязвимите и ощетени деца;

(б) Да намалим броя на децата, във възраст за начално училище, които не са в училища с 50% и да увеличим записването в основните училища или участието в алтернативни форми на начално качествено образование до поне 90% до 2010 г.;

(в) Да се елиминира неравенството между половете в началното и гимназиалното образование до 2005 г., и да се постигне равнопоставеност на половете в образованието до 2015 г. с фокус върху осигуряването на пълен и равен достъп и постижения на момичетата във системата за основно образование с добро качество;

(г) Подобряване на всички аспекти на качеството на основното образование, така че децата и младежите да получат признато и сравняемо обучение, особено що се отнася до аритметиката, грамотността и основни познания за живота;

(д) Да осигури задоволяването на нуждите от образование на всички млади хора чрез достъп до подходящо обучение и програми за придобиване на основни умения;

(е) Да се постигне до 2015 година 50% подобрене на нивото на грамотност при пълнолетните, особено при жените.

40. За да се постигнат тези цели и задачи, ние ще осъществим следните стратегии и ще извършим следните действия:

1. Разработване и осъществяване на специални стратегии, за да се осигури лесно достъпно образование за всички деца и подрастващи, и което техните семейства да могат да си позволят.

2. Да се подпомогнат новаторски програми, които да окуражат училищата и общините по-активно да търсят деца, които са се отказали или са изключени от училище и от учебен процес, особено момичета и работещи деца, деца със специални нужди и инвалиди, и тяхното подпомагане да се запишат, изкарат и завършат успешно своето образование, включващи като държавни институции, така и семейства, общините и неправителствени организации като партньори в образователния процес. Трябва да се въведат специални мерки, за да се предотврати и намали отписването от училище поради различни причини, включително и постъпване на работа.

3. Да се премахне пропагандата между формалното и неформалното обучение, като се вземе предвид необходимостта от осигуряване на добро качество на образователните услуги, включително и компетентността на учителите, като се признае, че неформалните и алтернативните методи за обучение също имат своите предимства. Освен това да се създаде метод за допълване между образователните системи.

4. Да се осигури, че програмите за основно образование са достъпни, пълни и отговарят на нуждите на деца със специални образователни нужди и деца с различни форми на инвалидност.

5. Да се осигури, че деца на местното население и децата от малцинствените групи имат достъп до качествено образование на същата основа, както и останалите деца. Усилията трябва да се съсредоточат върху предоставянето на образование по начин и съответно тяхното културно наследство. Усилията трябва да се насочат към предоставянето на образователни възможности, така че децата на местното население и децата от малцинствените групи да могат да разберат и да запазят своето културно наследство, културна идентичност, включително основните аспекти, като език и ценностна система.

6. Да се разработят и осъществят специални стратегии за подобряване на образованието и посрещане на образователните нужди на всички.
7. Да се създаде с участието и на децата една благоприятна за тях образователна среда, в която те се чувстват в безопасност, защитени са от психически и физически тормоз, насилие и дискриминация, здрави са и се окуражават да учат. Да се подсигури, че образователните програми и материали напълно отразяват утвърждаването и защитата на човешките права и стойността на мира, толерантността и равенството между половете, като се използва всяка възможност, представена от Международното десетилетие за култура на мира, не-насилие за децата по света (2001-2010).
8. Да се засилят грижите за по-малките деца и образованието им, като се предоставят услуги, развиване и подкрепа на програми насочени към семейството, настойниците или попечителите, грижещите се за тях и обществото.
9. Да се осигурят възможности за образование и обучение на подрастващите, за да им се помогне да придобият постоянен поминък.
10. Да се разработят, където е подходящо и да се приложат програми, които позволяват на бременните девойки и младите майки да продължат и завършат образованието си.
11. Да се подпомага разработването и прилагането на програми за деца, включително и подрастващите, в училищата, за превенция и разубеждаване от използването на тютюн и алкохол и откриване, пресичане и превенция на трафика и използването на наркотични вещества и психотропни субстанции, освен за медицински цели, чрез подкрепа на информационни кампании в медиите за техните вредни ефекти, както и риска от пристрастяване и предприемане на необходимите действия за справяне с корена на проблема.
12. Да се подпомагат новаторски програми за създаване на стимули за семействата с ниски доходи, които имат деца в училищна възраст, за да се увеличава записването и посещаемостта в училище от момичета и момчета и да се осигури, че те са длъжни да не работят по начин, който пречи на тяхното обучение.
13. Да се разработят и осъществят програми, които специално имат за цел елиминирането на неравенството между половете, отношението и стереотипите в образователната система, учебна програма и материали, независимо дали причина за това да е дискриминация или културно отношение, законни и икономически предпоставки.
14. Да се засили статута, морала, обучението и професионализма на учителите, включително и обучаващите в ранна възраст, като се осигури подходящо възнаграждение за тяхната работа и възможности и инициативи за тяхното развитие.
15. Да се разработят образователни системи, в които има обратна връзка, участие и отчитане, за управление и ръководство на училищно, обществено и национално ниво.
16. Да се задоволят специфичните образователни нужди на деца засегнати от криза, като се осигури обучение по време на и след кризата и се провеждат образователни програми, за да се насърчи мира по начин, който да предотврати насилието и конфликтите и да спомогне за реабилитацията на жертвите.
17. Да се предоставят достъпни развлечения и възможности за спорт и оборудване в училищата и в общините.
18. Да се използват бързо развиващите се информационни и комуникационни технологии, за да се поддържа обучението на една приемлива цена, включително и дистанционно обучение, като се намали неравнопоставеността при достъпа и качеството.
19. Да се разработят стратегии за облекчаване на ефекта от ХИВ/СПИН върху образователната система и училищата, учениците и обучението.

3. Закрила срещу злоупотреба, експлоатация и насилие

41. Стотици милиони деца страдат и умират при военни действия, насилие, експлоатация, пренебрегване и всички форми на злоупотреба и дискриминация. По целия свят децата живеят в особено трудни условия - дълготрайно увредени или сериозно ранени при военен конфликт; преселени или изгонени от техните страни като бежанци; страдащи от природни и предизвикани от човека природни бедствия, включително излагане на радиация и опасни химикали; като деца на пътуващи работници и други социално ощетени групи, като жертви на расизъм, расова дискриминация, ксенофобия и свързаната с нея нетърпимост.

Трафикът, контрабандата, физическата и сексуалната експлоатация и отвличане, както и икономическата експлоатация на деца, дори и в най-тежките си форми, са ежедневна реалност за децата във всички части на света, като домашното насилие и сексуалното насилие срещу жени и деца също остават сериозни проблеми.

В няколко страни има социални и хуманитарни въздействия от икономически санкции върху гражданското население, в частност жените и децата.

42. В някои страни, положението на децата е силно засегнато от едностранни мерки, които не са в съответствие с международното право и Хартата на ООН и създават пречки пред търговските връзки между Държавите, пречат за пълното реализиране на социалното и икономическо развитие и спират благосъстоянието на населението в засегнатите страни, с особени последствия за жените и децата, включително младежите.

43. Децата имат право да бъдат защитени от всички форми на злоупотреба, пренебрегване, експлоатация и насилие. Обществата трябва да елиминират всички форми на насилие срещу децата. Поради тази причина ние решаваме:

(а) Да защитаваме децата от всички форми на злоупотреба, пренебрегване, експлоатация и насилие.

(б) Да защитаваме децата от ефекта на въоръжените конфликти, както и да осигурим съответствие с международното хуманитарно право и правата на човека.

(в) Да защитаваме децата от всички форми на сексуална експлоатация, включително педофилия, трафик и отвличане

(г) Да предприемем незабавни и ефективни мерки, за да елиминираме най-лошите форми на детски труд, както е определено от Международната организация по труда в Конвенция № 182 и да развием и осъществим стратегии за елиминиране на детския труд, които противоречи на приетите общочовешки стандарти.

(д) Да подобрим състоянието на милиони деца, които живеят при особено тежки условия.

44. За постигане на тези цели ние ще приложим следните стратегии и действия:

Обща защита

(i) Да разработим система, за да осигурим регистрирането на всички деца веднага след раждането и да следим за спазването на правото им да получат име и националност в съответствие с националните закони и съответните международни инструменти.

(ii) Да окуражаваме всички страни да приемат и налагат законите и да подобряват осъществяването на политиките и програмите за защита на децата от всички

форми на насилие, изоставяне, тормоз и експлоатация, независимо да ли е в техния дом, училище или други институции, на работното място или в обществото.

- (iii) Да се приемат специални мерки за елиминиране на дискриминацията срещу децата на базата на раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политически или други възгледи, националния, етническият или социалният произход, имуществено състояние, инвалидност, рождение или друг статут и осигури равен достъп до образование, здравеопазване и основни социални грижи.
- (iv) Да се прекрати безнаказаността за престъпления срещу деца като се подвежат нарушителите под отговорност и като се оповестяват публично наказанията за такива престъпления.
- (v) Ще предприемем всички необходими стъпки, за да се предотврати и сложи край на приемането и прилагането на едностранни принудителни мерки, които противоречат на международните закони и на Хартата на Обединените нации, които пречат за пълното постигане на целите за икономическо и социално развитие от населението на засегнатата страна, и особено на жените и децата и хората със специални нужди, които пречат на тяхното благоденствие и създават пречки за пълно приложение на техните човешки права, включително и правото на всеки за стандарт на живот, адекватен на тяхното здраве и благоденствие, и правото на храна, медицински грижи и необходимите социални услуги. Осигуряването на храна и лекарства да не се използва като средство за оказване на политически натиск, тъй като има значителен негативен ефект и то особено върху пълната реализация и нуждите на децата.
- (vi) Да се създаде гражданско съзнание за престъпните и тежките последици от неспособността да се защитят децата от насилие, тормоз и експлоатация.
- (vii) Да се подпомогне осъществяването на предотвратяване, поддръжка и грижи, както и съдебна система, които се прилагат специално за деца, като се взема предвид принципа на възстановяване на справедливостта, пазят се правата на детето и се осигурява обучен персонал, който подпомага повторната интеграция на децата в обществото.
- (viii) Да се защитят децата от мъчение и друго жестоко и нехуманно или унизително отношение или наказания. Да се призват правителствата на всички Държави, особено тези, в които смъртното наказание не е отменено, да се съобразяват със задълженията, които са поели според съответните изисквания на международните инструменти за правата на човека, включително в частност чл. 37 и 40 по КПД и чл. 6 и 14 на Международното споразумение за гражданските и политическите права.
- (ix) Да се прекратят вредните традиционни или обичайни практики, например, ранната или насилствената сватба или осакатяване на женските гениталии, които нарушават правата на децата и жените.
- (x) Да се създадат механизми за осигуряване на специална защита и подпомагане на децата без родители.
- (xi) Да се приемат и осъществят стратегии за предотвратяване, защита, рехабилитация и реинтеграция, ако е необходимо, за деца живеещи в лоши социални условия и деца, които са в риск, като сираци, изоставени деца, деца на временни работници, деца работещи и/или живеещи на улицата, деца живеещи във крайна бедност и да се осигури техния достъп до образование, здравеопазване и социални грижи.
- (xii) Да се защитят децата от осиновявания или сиропиталища, които са нелегални, експлоатационни и не са в защита на техния най-добър интерес.

- (xiii) Да се решат случаите с международно отвличане на деца от един от родителите.
- (xiv) Да се борим и предпазваме използването на децата, включително и подрастващите, за работа в незаконно производство и трафик на наркотични вещества и психотропни субстанции.
- (xv) Развитие на всеобхватни програми за борба срещу използването на деца, включително и подрастващи, в производството и трафика на наркотици и психотропни вещества.
- (xvi) Да се предостави достъп до подходящо лечение и рехабилитация на деца, включително и подрастващи, зависими от наркотици и психотропни вещества, инхаланти и алкохол.
- (xvii) Да се осигури закрила и подпомагане на бежанци и преселници, мнозинството от които са жени и деца, в съответствие с международното право, включително международното хуманитарно право.
- (xviii) Да се подсигури, че децата, засегнати от природни бедствия, получават навременна и ефективна хуманитарна помощ чрез спазване на решението за подобряване на запасите и подготовката за спешни ситуации, и че им се предоставя всяка възможна помощ и защита, за да им се помогне да започнат нормален живот, колкото е възможно по скоро.
- (xix) Окуражаване на мерките за защита на децата от насилствени и зловердни Интернет страници, компютърни програми и игри, които негативно влияят върху психологическото развитие на децата, като се вземе предвид отговорността на семейството, родителите, настойниците и попечителите.

Защита от въоръжени конфликти

- (xx) Засилване на защитата на децата, засегнати от въоръжен конфликт, и предприемане на ефективни мерки за защита на децата при чужда окупация.
- (xxi) Подсигуряване на проблемите, свързани с правата и защитата на децата, че напълно отразяват дневния ред на процесите за постигане мир и осигуряване на мирни споразумения, които са включени, както подобава в операциите на Обединените нации за постигане на мир и програмите за постигане на дълготраен мир; а ако това е възможно, в тези процеси се включват и деца.
- (xxii) Прекратяване на набирането и използването на деца във въоръжени конфликти в противоречие с международното право, осигуряване на тяхната демобилизация и ефективно разоръжаване и изпълняване на ефективни мерки за тяхната рехабилитация, физическо и психологическо възстановяване и реинтеграция в обществото.
- (xxiii) Да се сложи край на безнаказаността, и да се преследват всички отговорни за геноцид, престъпления срещу човечеството, военни престъпления и изключване, ако е подходящо, тези престъпления от условията за амнистия и законодателството за амнистия, и осигуряване, където има механизми на установяване на истината след конфликтите и търсене на справедливост, че сериозните злоупотреби с деца трябва да се решат и че има подходяща процедура за работа с деца в тези случаи.
- (xxiv) Да се предприемат конкретни действия срещу всички форми на тероризъм, което поражда сериозни пречки за развитието и благоденствието на децата.
- (xxv) Да се осигури подходящо обучение и образование за правата на децата и тяхната защита по международните хуманитарни закони за всички цивилни граждани, военни и полицейски служители, въввлечени в умиротворителни операции.

- (xxvi) Да се прекрати незаконното разпространение на преносими и ръчни оръжия и да се защитят децата от мини, неексплодирани снаряди и други материали от войната, които могат да ги засегнат, и да се осигури помощ на децата-жертви по време и след въоръжения конфликт
- (xxvii) Вземане на решение за укрепване на международното сътрудничество, включително поделение на тежестта при координиране на хуманитарната помощ за страни, подслонили бежанци, и подпомагане на бежанци и преселници, включително деца и техните семейства, да се върнат по своя воля по домовете си в безопасност и достойнство и да бъдат плавно реинтегрирани в техните общества.
- (xxviii) Да се развият и приложат политики и програми, с подходящо международно сътрудничество за закрилата, грижата и благосъстоянието на децата бежанци и деца, търсещи убежище и за осигуряване на основни социални услуги, включително достъп до образование, в допълнение на здравна грижа и храна. Да се даде приоритет на програмите за проследяване на семействата и тяхното събиране и да се следят грижите за непридружените и/или разделени деца бежанци и преселници.
- (xxix) Да се даде приоритет на програми за проследяване и събиране на семействата, и да се продължи да се контролират грижите за непридружени и/или разделени деца - бежанци и преселници.
- (xxx) Да се оценява и редовно следи влиянието на санкциите върху децата и да се вземат спешни и ефективни мерки в съответствие с международното законодателство с оглед да се премахне негативното въздействие от икономическите санкции върху жените и децата.
- (xxxi) Да се предприемат всички необходими мерки за закрила на децата от взимането им за заложници.
- (xxxii) Да се разработят специфични стратегии за закрила и осигуряване на специалните нужди и особено уязвимостта на момичетата, засегнати от въоръжен конфликт.

Борба с детския труд

- (xxxiii) Да се предприемат колкото се може по-скоро незабавни и ефективни мерки за забраняването и елиминирането на най-тежките форми на детски труд. Да се предостави рехабилитация и да се подпомогне социалната интеграция на децата, спасени от най-тежките форми на детски труд, като се предостави достъп до безплатно основно образование и където е възможно и подходящо, обучение по определени специалности.
- (xxxiv) Да се направят необходимите стъпки, за да се подпомогнем взаимно в елиминирането на най-тежките форми на детски труд, чрез засилено сътрудничество и/или подпомагане, включващо подкрепа на социалното и икономическо развитие, програми за унищожаване на бедността и универсално образование.
- (xxxv) Да се развият и осъществят стратегии за защита на децата от икономическа експлоатация и от извършването на каквато и да е работа, която е опасна или пречи на тяхното обучение или е вредна за здравето и физическото, психическото, духовното, моралното или социалното развитие на детето.
- (xxxvi) В този контекст, да се закрилят децата от всички форми на икономическа експлоатация посредством мобилизиране на национални партньорства и международно сътрудничество и да се подобрят условията на децата чрез

осигуряване на работещите деца с безплатно основно образование и професионално обучение, и интеграция в образователната система по всеки възможен начин, и да се насърчава подкрепата за социалните и икономически политики, насочени към изкореняването на бедността и осигуряването на семействата, особено жените, със заетост и възможности за доходи.

(xxxvii) Да се подпомогне международното сътрудничество и да се спомогне на развиващите се страни, при поискване да решат проблема с детския труд и причините за него, чрез социални и икономически политики, имащи за цел унищожаване на бедността, като в същото време се подчертае, че стандартите за труд не трябва да се използват за протекционистки търговски цели.

(xxxviii) Да се засили събирането и анализа на данни за детския труд.

(xxxix) Да се утвърдят действията свързани с детския труд и да се интегрират в националните усилия за елиминирането му, особено в политиките и програмите в сферата на здравеопазването, образованието, трудовите отношения и социалната закрила.

Елиминиране на трафика и сексуалната експлоатация на деца.

(xl) Да се предприемат координирани национални и международни действия, колкото е възможно по скоро, за да се прекрати продажбата на деца, техните органи, сексуалната експлоатация и злоупотреба, включително и използването на деца за порнография, проституция, педофилия и да се унищожи съществуващия пазар.

(xli) Да се информира обществеността за нелегалните действия и зловерните последици от сексуалната експлоатация и злоупотреба, включително по Интернет, и трафика на деца.

(xlii) Да се получи подкрепата на частния сектор, включително туристическата индустрия и медиите, за кампания против сексуалната експлоатация и трафика на деца.

(xliii) Да се идентифицират и да се отстранят причините и основните фактори, включително и външни фактори, водещи до сексуална експлоатация и трафик на деца и да се осъществят превантивни стратегии срещу сексуалната експлоатация и трафика на деца.

(xliv) Да осигурим безопасност, защита и сигурност за жертвите на трафика или сексуалната експлоатация и да се предостави помощ и грижи, за да се ускори възстановяването им и социалната им интеграция.

(xlv) Да се предприемат действия на всички нива за обявяването за криминални деяния всички форми на сексуална експлоатация и сексуален злоупотреба, включително и в семейството или за търговски цели, детска проституция, педофилия, детска порнография, детски секс туризъм, трафик на деца, продажба на деца или техните органи, ангажиране в принудителен детски труд и друга форма на експлоатация, като в същото време се осигури съдействието на системата за криминално правосъдие за деца, които са жертви, като основното съображение ще бъде най-добрият интерес на детето.

(xlvi) Да се наблюдава и да се обменя информация в регионален и международен план за трафика на деца през границите; да се увеличат правомощията на граничните власти и служители, за да могат да спрат трафика и да получат допълнително обучение относно достойнството, човешките права и фундаменталните свободи на всички, и особено на жените и децата, които са станали жертва на трафик на хора.

(xlvii) Да се вземат всички необходими мерки, включително и увеличаване на сътрудничеството между правителствата, надправителствени организации, частния сектор и неправителствените организации, за да се борим с криминалното използване на информационните технологии, включително и интернет, за целите на продажба на деца, за детска проституция, детска порнография, детски секс туризъм, педофилия и други форми на насилие и злоупотреба срещу децата и подрастващите.

Борба със СПИН

45. Разпространението на СПИН има унищожителен ефект върху децата и всички, които се грижат за тях. Това включва 13 милиона деца, които са станали сираци в резултат на СПИН и около 600 000 деца, които се заразяват всяка година, чрез предаване на болеста от майката на детето и милионите заразени от СПИН млади хора, които трябва да живеят със срама за СПИН, но без достъп до адекватна помощ, медицински услуги и подкрепа.

46. За да се борим със унищожителния ефект на СПИН върху децата, ние сме твърдо решени да предприемем решителни и агресивни действия, както е прието от ООН на специалната сесия за СПИН и да се наблегне на следните сфери на действия и ангажименти:

(а) До 2003 да се определят националните цели за постигане на международно договорената глобална цел за намаляване до 2005 на случаите на СПИН сред младите хора между 15 и 24 години с 25% в най-засегнатите страни, и глобално до 2010 с 25% и да се засилят усилията за постигане на тези цели, както и да се отхвърлят стереотипите и неравенството при половете във връзка с СПИН, като се окуражава активното участие на мъже и момчета;

(б) До 2005 година да се намали съотношението на децата заразени със СПИН с 20% и с 50% до 2010 година, като се осигури достъпна медицинска помощ за 80% от бременните жени, както и информация, помощ и други услуги за предпазване от СПИН. Да се увеличи достъпността на медицинска помощ за заразени със СПИН бременни жени и бебета и с ефективно лечение да се намали шанса за предаване на вируса от майката на плода, както и с ефективната намеса на заразените със СПИН жени, включително доброволно и поверително събеседване и тестове, достъп до лечение, особено до противо-ретровирусна терапия и където е необходимо, заместители на майчиното мляко и осигуряване на продължителни грижи.

(в) До 2003 година, да се разработи и до 2005 година да се осъществят национални политики и стратегии за: изграждане и засилване на правителствените, семейните и обществените възможности за осигуряване на подкрепа за сираците, момичета и момчета заразени или засегнати от вируса на СПИН, включително и чрез предоставянето на събеседване, терапия и психо-социална поддръжка, осигуряване на тяхното записване в училища и достъп до подслон, добра храна, здравни и социални грижи наравно с другите деца; да се защитят сираците и слабите деца от всички форми на тормоз, насилие, експлоатация и дискриминация, трафик и лишаване от наследство.

47. За да постигнем тези цели, ние ще осъществим следните стратегии и действия:

(i) До 2003 ще осигурим разработването и прилагането на многосекторни национални програми за финансиране борбата със ХИВ/СПИН, за да се решат проблемите с епидемичността; да се преодолее срама, мълчанието, отричането;

да се решат проблемите, свързани със сексуалната дискриминация и възрастта; да се елиминира дискриминацията и маргинализацията; да се осъществи сътрудничество с гражданското общество и бизнес сектора и пълното участие на хората живеещи със ХИВ/СПИН, особено тези от социално слабите и рисковите групи, особено жени, за да се излезе извън националните бюджети без изключване на други източници на финансиране чрез международно сътрудничество, да се подпомогнат и защитят човешките права и фундаменталните свободи, включващи правото на най-високия постижим стандарт за физически и психично здраве, интегриране на перспективите на половете, обръщане внимание на рисковете, излагането, предпазването, профилактиката, лечението, поддръжката и намаляването на ефекта от епидемията и засилване възможностите на здравната, образователната и правната система.

- (ii) До 2005 година да се осигури най-малко 90% и до 2005, най-малко 95% от младите мъже и жени, между 15 и 24 години, да имат достъп до информация, образование, включително и обмяна на информация и специфично образование за ХИВ, насочено към младежта, и всички услуги, които са необходими, за да се развият умения, и познания, които биха намалили риска от заразяване със ХИВ, като това се извърши в партньорство с младите, родителите, семействата, образователната и здравната система.
- (iii) До 2005 година да се разработи и постигне значителен прогрес при осъществяването на стратегии за предоставяне на грижи: да се засили грижата на базата на семейството и обществото, включително и неформални медицински грижи и здравната система, да осигури наблюдение на лечението на хората, които живеят с ХИВ/СПИН, включително заразени деца, и да подкрепя хората, семействата и общностите, засегнати от ХИВ/СПИН; да подобри способността и работните условия на здравните работници и ефективността на системата за предоставяне на здравни грижи, финансовите планове, механизмите за търсене на квалифицирана помощ, за да се постигне достъп до достъпни лекарства, включително и противо-ретровирални лекарства, диагностика и други технологии, както и качествена медицинска, лечебна и психо-социална помощ.
- (iv) До 2005 да се осъществят мерките за увеличаване на възможностите на жените и подрастващия момичета да се защитават от риска от СПИН, принципно чрез предоставяне на здравни грижи и услуги, включително за сексуалното и репродуктивното здраве, и чрез обучение, целящо предпазване, което подкрепя равенството между половете в рамките на културно и полово чувствителните общества.
- (v) До 2003 да се разработят и/или подкрепят стратегиите, политиките и програмите за отчитане на важността на семейството при намаляване на уязвимостта, при обучението и направляването на децата, като се взимат предвид културните, религиозните и етичните фактори и за намаляване на опасността за децата и младите, като се осигури достъп на момчета и момичета до основно и гимназиално образование, включително и обучение по въпросите на ХИВ/СПИН за подрастващите, осигуряващо сигурна и безопасна среда, специално за младите момичета; увеличаване на доброто качество, достъпната за младите информация и образованието за сексуалното здраве и услуги, предлагащи съвет; засилване на програмите за репродуктивното и сексуалното здраве; включване на семействата и младите хора при планирането, осъществяването и оценката на предпазните мерки за СПИН и програмите за предоставяне на медицински и социални грижи, доколкото това е възможно.

- (vi) До 2003 година да се разработи и започне осъществяването на национални стратегии, които включват информиране за ХИВ/СПИН, предпазване, грижи и медицинска помощ като свързани елементи в програмите или действията, които отговарят на спешността на ситуацията, като се вземе предвид че населението се дестабилизира от въоръжени конфликти, хуманитарни кризи и природни бедствия, включително бежанци, преселвания, особено на жени и деца, които са с увеличен риск от заразяване със ХИВ и, където е необходимо, да се предвиди борба с факторите, влияещи върху разпространението на ХИВ/СПИН с международни средства.
- (vii) Да се осигури не-дискриминативно и пълно ползване на всички човешки права чрез популяризирането на активна и видима политика за възвръщане на достойнството на осиротелите деца, които са изложени на голям риск от заразяване от ХИВ/СПИН.
- (viii) Да се подтикне международната общественост да допълни и подпомогне усилията на развиващите се страни, които са увеличили националните средства за борба със ХИВ/СПИН, чрез засилена международна помощ, особено за тези страни, които са най-силно засегнати от ХИВ/СПИН, особено централна Африка, Карибите, страните с висок риск от разрастване на епидемията от ХИВ/СПИН и други засегнати райони, чиито ресурси да се справят сами с епидемията са сериозно ограничени.

С. Мобилизиране на ресурсите

48. Подпомагането на здравословен начин на живот, включително предоставянето на добра храна, контрол над инфекциозните заболявания, осигуряване на качествено образование, защита на децата от тормоз, експлоатация и насилие и въоръжени конфликти, като борбата със СПИН са постижими цели, и определено могат да бъдат финансирани от международното общество.

49. Основната отговорност за осъществяването на този План на действие и за осигуряване на среда, в която да се осъществят правата и благоденствието на децата зависи от всяка отделна страна, като съзнаваме, че има нужда от допълнителни национални и международни ресурси за постигане на тази цел.

50. Инвестирането в децата е изключително продуктивно, ако се поддържа за средно или много дълъг период и уважаването на техните права лежи в основата на построяването на справедливо общество, силна икономика и свят без бедност

51. Осъществяването на този План на действие ще изисква пренасочването на значителна хуманитарни, финансови и материални ресурси, на национално и международно ниво, в рамките на предоставянето на възможност на международното общество и засиленото международно сътрудничество, включително Север-Юг и Юг-Юг сътрудничество за спомогне за социалното и икономическото развитие

52. Съответно, ние сме решени да следваме, между другото, следните глобални цели и да извършим следните действия за мобилизиране на ресурси:

(а) Да изразим нашата благодарност на развитите страни, които се съгласиха да предоставят 0.7% от техния БВП за подпомагане на развиващите се страни и приканваме развитите страни, които още не са направили това, да се опитат да спазят

международно поетите ангажименти за 0.7% от техния БВП за Официално подпомагане на развиващите се страни, колкото е възможно по-скоро. Ние поемаме отговорността да не пестим усилия, за да променим тенденцията към намаляване на Официалната помощ за развиващите се страни, за да се постигне общата цел за 0,15%-0,2% от БВП на развиващите се страни да се подпомогнат слабо развитите страни, като се вземе предвид сериозността и неотложността да бъдат посрещнати специалните нужди на децата

(б) Без отлагане, да се осъществи инициативата за сериозно задълженелите бедни страни, като се постигнат споразумения да се прихванат взаимни задължения, колкото е възможно по-скоро, в замяна на поемането на ангажименти за борба с бедността и използване на спестените средства от опростените заеми за финансиране на програми за премахване на бедността и особено тези, свързани с децата.

(в) Да се осъществят бързи координирани действия за ефективното решаване на проблемите със задълженията на слабо развитите страни, страните с ниски доходи на глава от населението и развиващите се страни със средни доходи на глава от населението по един генерален и справедлив начин, които подпомага развитието и може да се осъществи за много страни, като се предприемат различни национални и международни мерки, с цел да се направят техните задължения по приемливи в дългосрочен план, и по този начин да се подобри тяхната способност да се справят със проблемите свързани с децата, включително и създаване на подходящи механизми за замяна и намаляване на задълженията за проекти, с цел посрещане на нуждите на децата.

(г) Увеличаване и подобряване на достъпа до продуктите и услугите на развиващите се страни до международните пазари, чрез договорено намаляване на тарифите, които служат за бариери и елиминиране на другите бариери, които несправедливо спират търговията на развиващите се страни според международната търговска система.

(д) Вяра, че увеличаването на търговията е от изключително значение за растежа и развитието на развиващите се страни и подобрява периферния пазар за ниско развитите страни, като прави достъпа до пазара за всички продукти по-лесен, чрез премахването на квотите и митата за пазарите на развитите страни.

(е) Мобилизиране на нови и значителни ресурси за социално развитие, както на национално, така и на международно ниво, за да се намалят различията между страните и да се осигури ефективно и целесъобразно използване на ресурсите. По-нататък, да се осигури доколкото е възможно в по-голяма степен, че социалните разходи в полза на децата са защитени от краткосрочни и дългосрочни финансови и икономически кризи.

(ж) Да се проучат нови възможности за генериране на обществени и частни финансови ресурси, чрез намаляване на големите военни разходи и търговията на оръжие и инвестициите в производството и придобиването на оръжие, включително и глобалните разходи за въоръжаване, като се вземат предвид националните изисквания за сигурност.

(з) Да се окуражат дарителите и приемателите, на базата на взаимни споразумения, да осъществят напълно инициативата 20/20, както е определено в Документа за общо съгласие от Осло и Ханой, за да се осигурят основни социални грижи и услуги.

53. Ние ще дадем приоритетно внимание на посрещане на нуждите на най-социално слабите деца на света, особено в слабо развитите страни и екваториална Африка.

54. Ние ще дадем приоритетно внимание на нуждите на децата на малките островни развиващи се страни, страни в процес на преход и други развиващи се страни.

55. Ние ще подпомогнем техническото сътрудничество между страните, за да се обмени положителния опит и стратегии за осъществяване на плана на действие.

56. Ние ще подкрепяме техническото сътрудничество между страните за споделяне на положителния опит и стратегии при прилагането на този План за действие.

57. Посрещането на нашите нужди и желанията на децата е мерило за новото сътрудничество между гражданското общество, включително неправителствените организации и частния сектор и новаторските начини за мобилизиране на допълнителни ресурси, на частни и обществени нива.

58. Като се вземе предвид, че корпорациите трябва да бъдат задължени от националното законодателство да окуражават корпоративната социална отговорност, за да дадат своя принос в постигането на целите за социално развитие и благоденствие на децата чрез:

- (i) Поощряване на увеличаването на корпоративната активност, посредством взаимодействие между социалното развитие и икономическия растеж.
- (ii) Предоставяне на рамка за правна, икономическа и социална политика, която е справедлива и стимулира частния сектор чрез инициативи за постигане на тези цели.
- (iii) Увеличаване партньорството с бизнеса, профсъюзите, и гражданското общество на национално ниво в подкрепа на целите в плана за действие.

Ние подтикваме частния сектор да направи оценка на ефекта от своята политика и практики по отношение на децата и да направи ползите от изследванията и развитието на науката и медицинската технология, здравеопазването, обогатяването на храната, защитата на природната среда, образованието и масовите комуникации достъпни за всички деца на света, особено за най-нуждаещите се.

59. Ние сме решени да осигурим по-голяма координация на политиката и по-добро сътрудничество между ООН, Бретон Уудс, техните агенции и институции, както и международните и националните и многостранните институции, граждански агенции и други, за постигане на целите на този План на действие.

Д. Последващи действия и контрол

60. За да се улесни осъществяването на действията предвидени в този документ, ние ще създадем и засилим, ако е възможно до края на 2003 година националните, а където е необходимо и регионалните Планове за действие с измерими и обозрими цели, базирани на този План за действие, вземайки предвид най-добрите интереси на детето, съдържащи се в националното законодателство, религиозни и етични ценности и културни особености на хората и в съответствие с всички човешки права и фундаментални свободи.

Затова ще укрепим нашето национално планиране и ще осигурим необходимата координация, прилагане и ресурси. Ние ще включим целите на този План за действие в нашите Правителствени политики, както и национални и суб-национални програми за развитие, стратегии за премахване на бедността, многосекторни подходи и други планове за развитие в сътрудничество със съответните представители на гражданското общество, включително НПО, работещи за или с деца, както и деца, в съответствие с тяхната възраст и зрялост, и техните семейства

61. Ние редовно ще контролираме и наблюдаваме на национално ниво и където това е необходимо на регионално ниво, ще правим оценка на прогреса към целите и задачите на този план за действие, на национално, регионално и глобално ниво. Съответно, ние ще засилим нашите национални статистически средства за да събираме информация, анализираме и разпространяваме данни, включително за пол, възраст и друга свързана информация за фактори, които могат да доведат до неравенство о подкрепа на много групи деца, върху които да съсредоточим усилията си. Ние ще засилим

международното сътрудничество за да подкрепим статистическите усилия за да създадем възможност на обществото за следи и контролира, оценява и планира.

62. Ние ще провеждаме периодични прегледи на национално и суб-национално ниво на прогрес, за да се справим с пречките по-ефективно и да ускорим действията. На регионално ниво подобни прегледи ще се използват за споделяне на добри практики, укрепване на партньорства и ускоряване на прогреса. Затова:

А/ Ние насърчаваме Държавите-страни по КПД да включат в докладите си до Комитета по правата на детето информация за предприетите мерки и постигнатите резултати по прилагането на настоящия План за действие;

Б/ Като водеща световна агенция за децата, молим УНИЦЕФ да продължи изготвянето и разпространението, в тясно сътрудничество с Правителствата, съответните фондове, програми и специализирани агенции на системата на ООН и други подходящи партньори, информация за постигнатия прогрес в прилагането на Декларацията и Плана за действие. Управляващите органи на съответните специализирани агенции се молят да обезпечат, че в рамките на техните мандати се дава най-пълната възможна подкрепа от тези агенции за постигане на подчертаните резултати в Плана за действие и да се поддържа информираността на Генералната Асамблея на ООН чрез Икономическия и Социален Съвет за прогреса и допълнителните действия, изискващи се за десетилетие напред, използвайки съществуващите рамки и процедури за доклад;

В/ Молим Генералния секретар редовно да се отчита на Общото събрание във връзка с постигнатия напредък по изпълнението на този План за действие

63. Ние препотвърждаваме решението си да не скъпим усилия в продължаване на изграждането на свят, подходящ за деца, развиване на постиженията от последното десетилетие и водени от принципа за съобразяване с децата. В солидарност с широка мрежа от партньори ние ще ръководим световно движение за децата, което създава безкрайно ускорение за промяна. Ние тържествено даваме дума, като я скрепяваме с убеждението, че отдавайки висок приоритет на правата на децата, тяхното оцеляване, закрила и развитие, ние изпълняваме най-добрия интерес на цялото човечество и осигуряваме благосъстоянието на всички деца във всички общества.